

Op zoek naar balans

Beleidsplan toerisme en recreatie
2024 – 2027

	Pagina
Inleiding	3
Resultaten 2019- 2023	5
Ondernemen is verbinden	5
Wandelen en fietsen	6
Fysieke entrees	7
Bekendheid van het landschapspark	8
Dag van het Landschapspark	9
Bijzondere Overnachtingsplaatsen Borsele (BOB's)	9
Toekomstperspectief	10
Verwachtingen landelijk en provinciaal	10
Het regionale verhaal – De Bevelanden	11
Inzoomen op de gemeente Borsele	12
Route naar balans	17
Overnachten	18
Beleven	18
Gastheerschap	19
Promotie	20
Organisatie	22
Het financiële plaatje	25

Inleiding

‘Toerisme en recreatie’ in Borsele zit in de lift en staat sinds 2015 steeds nadrukkelijker op de politieke agenda. Een belangrijke reden daarvoor is de economische waarde die vanuit toerisme en recreatie wordt gegenereerd en die bijdraagt aan de vitaliteit van de regio. Daarnaast zijn toeristisch-recreatieve investeringen veelal investeringen in de leefbaarheid waar inwoners dus ook direct baat bij hebben.

We zijn gestart met het actieplan ‘Borsele op de kaart 2015 – 2019’ dat werd opgevolgd door het actieplan ‘Landschapspark Borsele 2019 – 2023’. Van dit laatste plan zijn de beschreven acties zo goed als allemaal succesvol uitgevoerd. Er staat inmiddels ook een dusdanige structuur dat continuïteit in beleid en uitvoering gewaarborgd is. Daarom beschrijven we in dit derde plan vooral welke kaders voor het toeristisch-recreatieve beleid wenselijk zijn. Met andere woorden wat zijn de uitgangspunten voor de komende vier jaar. Daarnaast zullen er jaarlijks actieplannen uitgewerkt worden waar dit beleidsdocument dan de onderlegger voor vormt.

De voorspellingen zijn dat het toerisme in Nederland flink blijft groeien. Dit geldt ook voor Borsele. Daarnaast komen de grenzen in zicht van wat regio’s aan toerisme kunnen verwerken. Alhoewel Borsele geen last heeft van de problematiek zoals die speelt in de kustgemeentes is dit ook voor ons relevant. We moeten aandacht hebben voor een goede balans tussen wat toerisme brengt en wat het teweeg brengt. Dus de waarde en impact van toerisme in verhouding tot de draagkracht van de omgeving en de draaglast bij de inwoners. Vandaar dat we als uitgangspunt voor dit nieuwe beleidsplan het thema ‘op zoek naar balans’ hebben genomen.

Voor het opstellen van dit plan baseerden we ons op:

- de maatwerkrapportage van het Kenniscentrum Kusttoerisme;
- het inwonersonderzoek van het Kenniscentrum Kusttoerisme;
- een enquête onder onze ondernemers;
- een enquête onder onze stakeholders.

Daarnaast hebben we gekeken naar de ontwikkelingen bij de provincie en in de regio met name ten aanzien van de Bevelandse samenwerking. Ook bestudeerden we de omgevingsvisie van de gemeente. Uiteraard gebruikten we ook de kennis die we de afgelopen jaren hebben opgedaan in de uitvoering.

De afgelopen acht jaar is de aandacht voor toerisme en recreatie in Borsele steeds verder gegroeid. De gemeente werkt daarbij nauw samen met de Stichting Landschapspark Borsele. De stichting strekt zich tot doel om de aantrekkelijkheid van Borsele te vergroten en Borsele onderscheidend op de kaart te zetten zodat er meer bezoekers komen, inwoners hier graag wonen en het voor bedrijven aantrekkelijk is om hier te ondernemen. Daartoe draagt zij zorg voor de coördinatie en uitvoering van promotieactiviteiten van toeristisch-recreatief Borsele. Dit document is dan ook als coproductie van de gemeente en de stichting tot stand gekomen. Zij hebben een taakverdeling ingevoerd met bijbehorende splitsing van verantwoordelijkheden waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor de fysieke invulling en

het onderhoud van het toeristisch-recreatieve product en de stichting zich ontfermt over de promotie en informatievoorziening. Gezamenlijk betrekken we ondernemers, stichtingen, verenigingen en vrijwilligersorganisaties bij de activiteiten die op toeristisch-recreatief vlak ontplooid worden. Met name de laatste beleidsperiode is de aandacht ook nadrukkelijk uitgegaan naar de eigen inwoners. Voor ons is het van belang dat juist zij zich bewust zijn van de waarde van hun woon-, werk- en leefomgeving en dit dan ook mee uitdragen.

Billboard-campagne betrekken inwoners via 'Verhalen van bekende Borselaren'

Resultaten 2019-2023

In het actieplan 'Landschapspark Borsele 2019-2023' stond een activiteitenprogramma uitgewerkt dat was opgesteld met input vanuit ondernemers en stakeholders. Hieronder volgt een beknopt overzicht van de resultaten met een korte toelichting.

Project 'Ondernemen is verbinden' – het creëren en stimuleren van verbindingen tussen ondernemers en hun aanbod.

- Gewenste resultaat: aanstelling van een toeristisch functionaris > Inmiddels zijn er drie coördinatoren actief voor de stichting die gezamenlijk gemiddeld 24 uur per week met de uitvoering van de activiteiten van de stichting bezig zijn.
- Gewenste resultaat: organisatie van minimaal twee bijeenkomsten per jaar > Voor het op de kaart zetten van onze regio is het van groot belang om samen te werken. Dus het onderhouden van ons netwerk krijgt ruim aandacht. We investeren dan ook veel in de relatie met de ondernemers in de regio. Tijdens de coronapandemie lag dit uiteraard lastiger. Voor en nadien organiseerden we bijeenkomsten en excursies. Het raadplegen van de ondernemers voor input heeft continue plaatsgevonden. Daarnaast werken we samen met partijen als Natuurmonumenten en Stichting Landschapsbeheer Zeeland. Ook hebben we ons (zowel de gemeente als de stichting) als partner aangesloten bij het Geopark Schelde Delta en verzorgen we de verbinding tussen deze organisatie en de ondernemers.

Excursie met ambassadeurs en betrokkenen bij Landschapspark Borsele

- Gewenste resultaat: inzet van (sociale) media voor het creëren en onderhouden van het netwerk > Onder andere vanuit storytelling en via de Dag van het Landschapspark zijn er artikelen en advertenties geplaatst in lokale kranten waarbij ondernemers uit het netwerk zijn betrokken met interviews en foto's. Dit is ook gedeeld via de sociale mediakanalen. Eén van de coördinatoren heeft het beheer en onderhoud van de social media als nadrukkelijk aandachtsgebied.
- Extra acties > Vanuit de gemeente bezoeken de wethouder en de gemeenteburgemeester met regelmaat ondernemers waarbij ze hen wijzen op het netwerk en de mogelijkheden om aan te sluiten. Het bestuur van de stichting bezoekt eveneens ondernemers. Zo vergaderen ze zoveel mogelijk op locaties bij ondernemers en tijdens de jaarlijkse fietstocht zijn de stopplekken ook altijd bij ondernemers die al betrokken zijn of dat mogelijk in de toekomst willen. Door het rondbrengen van de toeristische gidsen is er vanuit de coördinatoren een extra één-op-één-contactmoment. Ook wordt er rondom de presentatie van de nieuwe toeristische gids in het voorjaar een netwerkmoment georganiseerd en één van de ondernemers extra in het zonnetje gezet.

Project 'Wandelen en fietsen' – het versterken van de fiets- en wandelstructuur door het creëren van startlocaties en beleving in een route.

- Gewenste resultaat: minimaal één startlocatie > Er zijn inmiddels tien plekken aangeduid als startlocatie en op de website uitgebreid beschreven waar mensen die op bezoek komen en willen gaan wandelen of fietsen hun auto kunnen parkeren en aan kunnen haken op het wandel- en/of fietsnetwerk.
- Gewenste resultaat: oplaadpunten voor elektrische fietsen langs de routes > Hier is vanuit voortschrijdend inzicht niet in geïnvesteerd. Opladen ergens zo maar langs de weg duurt te lang dus bij ondernemers is een veel logischer optie. Daarnaast is het idee dat ondernemers dan ook profiteren van extra aanloop. Een andere ontwikkeling is dat de batterijen verbeterd zijn en dat opladen tijdens een fietstocht minder vaak nodig is.
- Gewenste resultaat: een beleefroute of interactieve route > We willen mensen meer vertellen over het gebied waar ze fietsen door achtergrondverhalen mee te geven. Hiervoor hebben we een speciale route (Historisch Landschap Borsele) samengesteld samen met Natuurmonumenten. Deze route van 53 kilometer loopt via de knooppunten en biedt op 21 stoppunten een verhaal aan.
- Gewenste resultaat: dekkend netwerk van overzichtspanelen > Er zijn op diverse punten overzichtspanelen toegevoegd waardoor fietsers die het knooppuntensysteem gebruiken zich heel eenvoudig steeds opnieuw kunnen oriënteren.

Project 'Fysieke entrees' – bezoekers het gevoel geven dat ze zich in een uniek gebied bevinden.

- Gewenste resultaat: op drie plaatsen in landschapspark Borsele zijn fysieke entrees geplaatst > Er is een entree voor het Landschapspark gekomen bij Stelleplas met een kunstwerk dat is voortgekomen uit een ontwerpwedstrijd. Helaas wilde de provincie geen toestemming verlenen voor drie kunstwerken bij de invalswegen. Vandaar dat gekozen is voor één centrale toegangslocatie. Er zijn naast het kunstwerk ook bankjes en informatiepanelen met onder andere het fiets- en wandelnetwerk geplaatst. Daarmee is dit ook een bijzondere startlocatie geworden.

Entree Landschapspark Borsele bij Stelleplas

- Gewenste resultaat: inwoners en plaatselijke kunstenaars zijn betrokken bij het ontwerpen en creëren van de entrees > Er is breed aandacht geschonken aan de wedstrijd en lokale kunstenaars zijn nadrukkelijk uitgenodigd om mee te doen. Een groot deel van de ingezonden ontwerpen was afkomstig van Zeeuwse en ook Borsele kunstenaars. Uiteindelijk heeft de beoordelingscommissie, waarin ook inwoners waren vertegenwoordigd, gekozen voor een ontwerp van een kunstenaar van buiten de provincie.
- Extra actie > Er zijn stroomgatpaaltjes geplaatst op locaties waar de dijken doorbraken als herdenkingsplekken aan de Watersnoodramp om zo het onzichtbare weer zichtbaar maken.

Project 'Bekendheid van het landschapspark' – de naamsbekendheid van Landschapspark Borsele vergroten onder inwoners, ondernemers en gasten zodat zij trots zijn op hun leef-, werk- en vakantieomgeving en daarmee ambassadeurs worden.

- Gewenste resultaat: Landschapspark Borsele is bekend onder inwoners, ondernemers en gasten van de gemeente Borsele > De website telde in 2022 totaal 17.500 bezoekers en in 2023 tot juni al 10.500. De evenementenpagina is het best bezocht. Samen met de evenementenborden komen we zo ook goed in beeld bij eigen inwoners. Mensen kunnen zich abonneren op de evenementenkalender (225 abonnees met nog steeds regelmatige groei)
De Dag van het Landschapspark draagt direct bij aan de naamsbekendheid. Hier is ook nog een aparte website voor in de lucht.
Informereren en promoten doen we ook via sociale media (Facebook en Instagram). Op Facebook heeft Landschapspark Borsele inmiddels ruim 1300 volgers.
- Gewenste resultaat: Promotie via (sociale) media en website > Om gasten die elders in Zeeland verblijven kennis te laten maken met het Landschapspark adverteren we ieder jaar in de Badkoerier. Eigen inwoners bereiken we middels advertenties en artikelen in de Borselse Bode en de Bevelandse Bode. Daarnaast hebben we een billboardcampagne in de dorpen ingezet die ook weer doorverwees naar de website. Ook op social media zijn we met name het laatste jaar heel actief. Onder andere de wekelijkse 'raad waar deze foto is gemaakt' actie, zorgt voor veel likes.
- Gewenste resultaat: Jaarlijkse uitgave Toeristische Gids > Voor bezoekers van ons mooie gebied geven we jaarlijks een toeristische gids uit om mensen wegwijs te maken en te laten zien wat ze allemaal kunnen beleven. De gids heeft een totale oplage van ca 19.000 exemplaren en verschijnt in het Nederlands en Duits. Daarnaast zijn er nog twee varianten voor Scheldeoord en Hof van Zeeland. Ook eigen inwoners attenderen we op de gratis verkrijgbaarheid van de gids.

- Gewenste resultaat: in stand houden netwerk van ambassadeurs > We zijn gestart met het opleiden van een twintigtal ondernemers en betrokkenen tot volwaardig ambassadeur. Daarnaast zijn er diverse keren bijeenkomsten specifiek voor deze groep georganiseerd. Verder richtten we voor de ambassadeurs een WhatsApp-groep op waarmee snel en makkelijk onderling contact plaatsvindt.
- Extra actie: Streekfonds > De stichting heeft een streekfonds opgericht waarmee ze een impuls wil geven aan het in stand houden en verder verbeteren van de leefbaarheid en vitaliteit van Borsele. Ook niet-toeristische ondernemers hebben hier belang bij en hebben baat bij nieuwe initiatieven die een aanvulling vormen op het huidige aanbod. Vanuit de stichting loopt een deel van de financiering van de organisatie van de Dag van het Landschapspark. Ook andere initiatieven kunnen een aanvraag indienen. Er zijn nu twee aanvragen toegekend en nog twee andere aanvragen zijn in behandeling. Het fonds ondersteunt dus nieuwe projecten die de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van Landschapspark Borsele ten goede komen. Een aantal grote, niet-toeristische partijen die in Borsele ondernemen hebben zich al als partner aangesloten bij de stichting en het streekfonds. Ook hiermee wordt weer meer bekendheid geïnitieerd.

Project ‘Dag van het Landschapspark’- organiseren van een jaarlijks terugkerend evenement met activiteiten door de gemeente heen die passend zijn bij het landschapspark.

- Gewenste resultaat: inwoners en bezoekers kennis laten maken met activiteiten, diensten en producten > De Dag van het Landschapspark is drie achtereenvolgende jaren georganiseerd. Met een divers aanbod aan activiteiten wordt het landschapspark prominent in beeld gebracht bij zowel inwoners als gasten.
- Gewenste resultaat: inwoners en bezoekers laten proeven en ervaren wat het landschapspark uniek maakt > Een agrarische fietstocht met streekproeverij is de hoofdactiviteit van de Dag van het Landschapspark die we samen met ZLTO organiseren. Daarnaast is er ook altijd een wandelactiviteit. Verder kijken we jaarlijks welke koppelingen we kunnen maken met andere (bestaande) activiteiten.

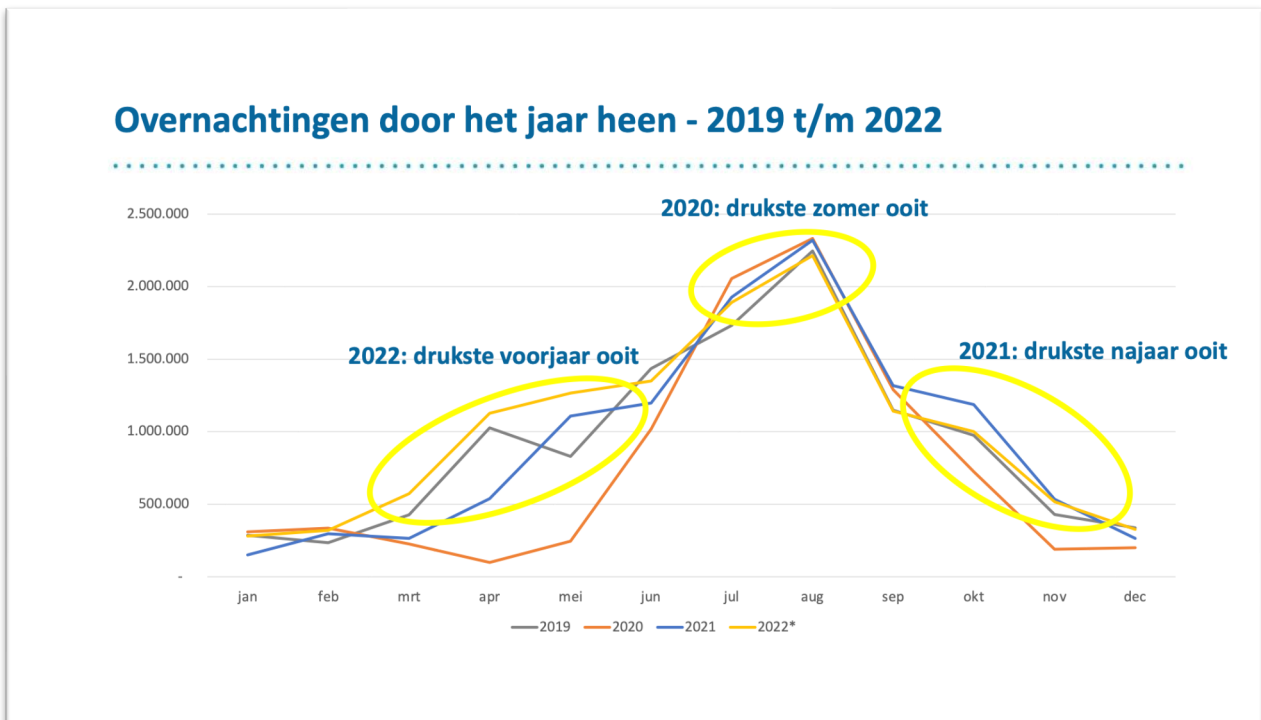
Project Bijzondere Overnachtingsplaatsen Borsele (BOB's) – het creëren van een unieke en intense beleving van het landschapspark vanuit een bijzondere overnachtingsvorm waardoor de lokale economie wordt gestimuleerd.

- Gewenste resultaat: deze vorm van onderscheidende verblijfsrecreatie ontwikkelen met lokale ondernemers > Op diverse locaties in het landschapspark zijn deze unieke verblijfsvormen gerealiseerd in samenwerking tussen de gemeente en ondernemers.
- Gewenste resultaat: lokale ondernemers stimuleren in het creëren van BOB's > Er is een factsheet met alle informatie opgesteld, een bijeenkomst over gehouden en er wordt advies gegeven en meegedacht bij concrete plannen. De stichting zorgt na realisatie voor publiciteit.

Verwachtingen landelijk en provinciaal

Ontwikkeling van de vraag

Het NBTC (Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen) voorspelt een zeer grote groei van het toerisme in Nederland. Het aantal verblijfstoeristen in met name de kustregio's zou volgens hun doorrekening met 56% groeien tussen 2018 en 2030. Dat deze tendens voor Zeeland al heel duidelijk is ingezet blijkt ook uit de cijfers van het Kenniscentrum Kusttoerisme. Ondanks de coronapandemie met daarbij behorende reisbeperkingen breekt het aantal overnachtingen in Zeeland steeds nieuwe records. Nederlandse gasten hebben Zeeland de laatste jaren herontdekt en het aantal Duitse en Belgische bezoekers neemt ook sneller toe dan gedacht. Jaarlijks geven gasten in Zeeland bijna 2 miljard euro uit wat een belangrijke bijdrage betekent aan onze economie met daaraan gekoppeld nog eens een grote spin-off naar andere sectoren.

Toerisme in Zeeland breekt records in aantallen bezoekers - Bron Kenniscentrum Kusttoerisme

Hoe groei kanaliseren

Vanuit landelijk en provinciaal beleid wordt er ingezet op meer spreiding in tijd en in ruimte om de grote toestroom van bezoekers te verwerken. Vanuit de Randstad worden toeristen gemotiveerd om de rest van Nederland te ontdekken en vanuit de Zeeuwse kust gaat de spreidingsrichting naar de in het binnenland gelegen regio's. Daarnaast wordt er steeds meer ingezet op een jaarrond bezetting omdat het in het hoogseizoen op de meeste plaatsen al overvol is.

Uitdagingen rondom het aanbod

Zoals in alle sectoren zal ook de toeristische-recreatieve sector moeten verduurzamen. Daarnaast hebben we te kampen met inflatie en stijgende energiekosten. Tot slot zijn de personeelstekorten een factor van belang.

Provinciaal toekomstbeeld

In het rapport 'Toekomstbeeld bestemming Zeeland 2030' staan dertien ambities beschreven die provincie, gemeenten en ondernemers samen hebben opgesteld en die een leidraad bieden voor toekomstig beleid. De vier aandachtsgebieden waar de eerste prioriteit ligt, zijn:

- Draagvlak voor toerisme onder inwoners.
Het doel is om de meerwaarde van de vrijetijdsector voor de eigen omgeving zichtbaar te maken. Dus de samenhang met leefbaarheid en voorzieningenniveau expliciet maken.
- Een divers aanbod voor een aantrekkelijke en vitale sector.
Bij de ontwikkeling van aanbod moet gekeken worden naar onderscheidend vermogen dat past bij de locatie. Daarmee wordt de sector toekomstbestendig en biedt het ook meer waarde voor de eigen inwoners.
- Toerisme en cultuur versterken elkaar.
De culturele sector en het toerisme kunnen elkaar beter vinden en daardoor zorgen voor wederzijdse versterking.
- Er zijn voldoende ontwikkelkansen voor bestaand aanbod.
De huidige ondernemers moeten mogelijkheden hebben om hun kwaliteit te verbeteren en in te spelen op nieuwe kansen en ontwikkelingen.

Verder is besloten dat Zeeland zal aansluiten bij de Leefstijlvinder, een tool dat inzicht geeft in de leefstijl van de bezoekers. Hiermee kan gericht worden aangesloten op de behoeftes bij nieuwe ontwikkelingen.

Het regionale verhaal – De Bevelanden

Borsele werkt op toeristisch-recreatief vlak nauw samen met de andere Bevelandse gemeenten: Goes, Kapelle, Reimerswaal en Noord-Beveland.

Gezamenlijk zetten zij in op:

- Verbreding van het toeristisch product onder andere door cross-overs met food en gezondheid/duurzaamheid (regioportal opzetten, gastheerschap monitoren, foodregio als marketinginsteek, evenement rondom food of zeewier)
- Kwalitatieve toekomstbestendige vakantieverblijven (hulp bieden aan lokale recreatieondernemers op basis van andere verdienmodellen – daarmee grote ketens minder speelruimte geven)

- Versterken van de koppeling tussen verblijfs- en dagrecreatie (inzetten op: Zeeuwse verhaallijnen, storytelling, digitale beleving)

Inzoomen op de gemeente Borsele

Specifieke gemeentelijke ontwikkelingen

- De meest recente cijfers uit 2021 geven als indicatie van het toeristisch verblijf bijna 130.000 overnachtingen in onze gemeente. Het aantal vaste gasten wordt geschat op bijna 120.000 zodat het totaal een kleine 250.000 toeristische overnachtingen oplevert. Deze zijn verdeeld over ca 185 accommodaties. Vanuit provinciaal beleid is er weinig mogelijkheid tot groei wat gebaseerd is op bescherming van de kust. Gekeken wordt of er nu voor het binnenland toch experimenteeruimte kan komen. Zo biedt de provincie in elk geval de mogelijkheid om mini-campings te laten groeien van 25 naar 35 plaatsen. De afweging om hier al dan niet in mee te gaan moet nog gemaakt worden.
- Voor dagrecreatie is het lastiger om de omvang exact vast te stellen maar wel staat vast dat Borsele het goed doet als dagrecreatieve bestemming. De grootste dagattracties zijn de Tropical Zoo (89.000 bezoekers 2022), Stoomtrein Goes-Borsele (38.305 bezoekers 2022) en Bevrijdingsmuseum (29.500 bezoekers 2022). Daarnaast komen veel mensen naar de gemeente om te wandelen of te fietsen. Deze buitenrecreatie wordt ingeschat op gemiddeld 37% van alle bezoeken. Ook evenementen trekken veel dagjesmensen en ook daarin is de gemeente goed bedeed. Naast bezoekers uit Zeeland (53%), de rest van Nederland (25%), Belgen(7%) en Duitsers (14%) maken ook eigen inwoners veel gebruik van de recreatieve mogelijkheden.
- Vanaf 2025 gaat de gemeente toeristenbelasting invoeren. In de omgevingsvisie van Borsele staat toerisme en recreatie ook nadrukkelijk benoemd. Dit plan sluit aan bij de daarin omschreven koers.

De koers van Borsele t.a.v. recreatie en toerisme

We willen de gemeente nóg aantrekkelijker maken voor dag- en verblijfsrecreatie. Zo streven we naar een verdere ontplooiing van de mogelijkheden voor recreatie in de gemeente en willen we de bekendheid van het Landschapspark Borsele vergroten. De ontwikkeling van een fijnmazig en aantrekkelijk recreatief (fiets)padennetwerk (fietsroutes en knooppuntroutenetwerk) is hiervan een belangrijk onderdeel. We willen dat de Westerschelde kust beter beleefbaar wordt door het benutten van de potentie voor (verblijfs)recreatie. We willen, terwijl we de recreatiemogelijkheden versterken, de kleinschaligheid, rust en landschappelijke waarden van onze gemeente behouden. Ook moeten we een balans vinden tussen het agrarisch en toeristisch gebruik van het buitengebied. Daartoe gebruiken we de ontwikkeling van recreatie en toerisme om bestaande uitdagingen in het buitengebied op te pakken (bijvoorbeeld het vinden van nieuwe economische dragers in vrijkomende agrarische bebouwing). We zoeken naar meekoppelkansen.

- De gemeente zal nadrukkelijk gaan toezien op de verplichte landschappelijke inpassing bij uitbreiding van toeristische accommodaties zodat de landschappelijke beleving wordt vergroot.
- Er bestaat een kans dat er in Borsele twee nieuwe kerncentrales komen. Daarnaast zijn er allerlei initiatieven gaande ivm grootschalige energieopwekking en energietransitie. Vanuit de industrie wordt in dit verband gekeken naar een op te richten energiecentrum om hierover informatie aan te bieden in de vorm van edutainment.
- Vanuit het raakvlak met het domein 'sport en bewegen' is het goed om te weten dat de gemeente inzet op een goede en duurzame sportinfrastructuur en een beweegvriendelijke omgeving die voor iedereen bereikbaar en toegankelijk is. Van daaruit stimuleren we ook het wandelen en fietsen in het landschapspark. Ook zijn er mooie sportevenementen die zowel voor inwoners als gasten hun waarde hebben zoals: Omloop van Borsele, Jumpin' de Weel, Beach Event, Highland Games by the Sea, Borsele Sloepoort Cup. De gemeente verbindt zich ook de komende jaren als sponsor aan deze evenementen.
- Ook vanuit cultuur is er een duidelijk raakvlak met toerisme en recreatie. De cultuurnota (2022-2025) geeft aan dat de musea in Borsele subsidie blijven ontvangen dit betreft het Bevrijdingsmuseum, het Trekkermuseum en het Wienkeltje van Wullempje evenals Museum de Bevelanden het Fruitteeltmuseum. Daarnaast wordt ook het belang van het behoud van Cultureel Erfgoed benoemd en de wens om de beleving via verhaallijnen te stimuleren. Tot slot onderkent de gemeente het belang van festivals en evenementen als laagdrempelige vorm van cultuurbeleving, hun bijdrage aan de leefbaarheid en de economie en het versterken van de saamhorigheid. Daarom blijft er ook een budget beschikbaar voor financiering via de Culturele Raad Borsele.
- Zowel de gemeente als de stichting zijn partner in Geopark Schelde Delta dat de komende jaren verder vorm zal krijgen.

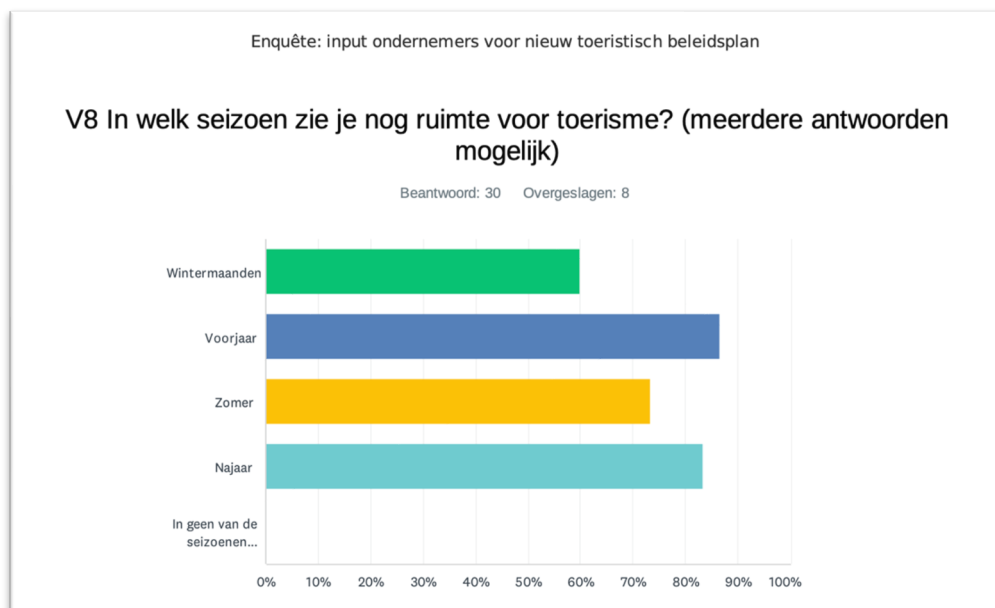

Het Wienkeltje van Wullempje, raakvlak tussen cultuur en toerisme en recreatie

Hoe zien de ondernemers de toekomst

Om een beeld te krijgen van hoe onze ondernemers de toekomst zien en wat naar hun idee wenselijke ontwikkelingen zijn, hebben we een vragenlijst rondgestuurd. Van de 69 uitgestuurde enquêtes hebben we er 38 retour ontvangen. Naast specifieke vragen over bepaalde productontwikkeling hebben we gevraagd of ondernemers ruimte zien voor groei. Alle respondenten (100%) zien hier mogelijkheden voor. De meeste ondernemers opteren vooral voor extra mogelijkheden in het voor- en naseizoen en ook de winterperiode wordt genoemd. Daarbij wordt wel terecht aangegeven dat naast verblijfsrecreatie ook de dagrecreatie en horeca dan meer open moeten. Op dit moment zijn in de maanden mei t/m augustus alle ondernemers open. In november t/m maart is een groter deel gesloten. De bereidheid om dan extra open te gaan geldt voor ruim 40% van de respondenten. Verder is aangegeven dat de investeringen in de sector groot zijn en dat daarom uitbreiding noodzakelijk is. Opvallend genoeg zien veel ondernemers (meer dan 70% vd respondenten) ook nog ruimte voor groei in de zomer. Dus vanuit de ondernemers gezien is de algehele tendens om meer toeristen te willen ontvangen voor het merendeel binnen de bestaande bedrijfsvoeringskaders.

Om een kwaliteitsslag te maken zien ondernemers mogelijkheden in voorzieningen voor fiets- en wandelaars zoals toeristische informatiepunten en horeca en meer inzetten op streekeigen producten.

Stakeholders aan het woord

In het kader van het samenstellen van dit beleidsplan zijn ook vragen voorgelegd aan directe stakeholders voor het beleidsterrein toerisme en recreatie te weten: Natuurmonumenten, ZLTO-Borsele, Stichting Landschapsbeheer Zeeland, Stichting Behoud Zak van Zuid-Beveland, het Waterschap en IVN. Helaas hebben we alleen van de eerste drie partijen reacties teruggontvangen. Wel hebben meerdere mensen per organisatie hun mening gegeven.

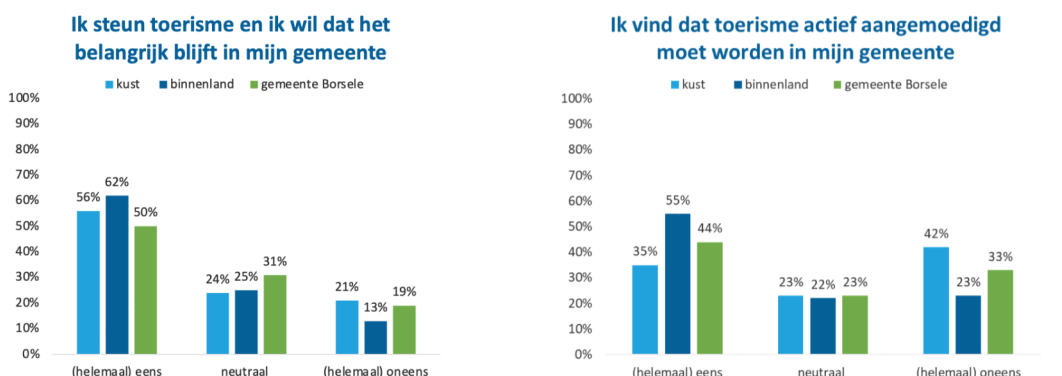

Groei van het toerisme wordt gezien als licht positief tot neutraal. De extra ruimte zien de geënuqueterden in zekere mate in de zomer maar met name in het voor-, najaar of de winter. De natuurlijke omgeving als belangrijke trigger van een bezoek aan het landschapspark moet een balans vinden tussen bescherming en beleving. Hier verschillen de de stakeholders van mening een aantal vindt de balans momenteel in orde maar er wordt ook aangegeven dat bescherming te zwaar de overhand heeft. Zij zouden dan ook graag meer ruimte zien voor beleving. Door versterking en uitbreiding van de natuur creëer je ook meer mogelijkheden voor beleving. In het toekomstperspectief van een aantal andere partijen zou er juist meer gedaan moeten worden aan bescherming. Daarbij werd overigens niet altijd gedacht aan bescherming tegen toeristen maar ook aan bescherming tegen de industrie (hoogspanningsmasten) die ook een negatief effect hebben op beleving. Ook de stakeholders noemen het gemis aan horeca voor wandelaars en fietsers. Inzetten op samenwerking om mensen langer in het gebied vast te houden en zorg voor het landschap zijn ook genoemd als aandachtspunten.

Wat vinden onze inwoners van het toerisme

In 2022 heeft het Kenniscentrum Kusttoerisme een tweetal onderzoeken uitgevoerd om te kijken hoe inwoners aankijken tegen de toeristische ontwikkelingen. Het ene onderzoek biedt een Zeeuws breed perspectief (met name het verschil tussen kustgemeenten en het binnenland), het andere is specifiek voor Borsele. Voor dat laatste onderzoek geldt dat het niet representatief is maar wel indicatief. In zijn algemeenheid blijkt het draagvlak voor toerisme in het binnenland groter dan aan de kust. Een grote meerderheid heeft het gevoel dat het aantal toeristen stijgt en aan de kust vindt bijna 60% dit een zorgelijk ontwikkeling. In het binnenland ziet ruim de helft van de respondenten dit juist als een goede ontwikkeling. In Borsele vindt 64% van de ondervraagden dat het bezoekersaantal zo precies goed is. 24% vindt het aantal bezoekers te weinig en 9 % vindt het te veel (3% heeft geen mening).

Draagvlak: wat vinden de inwoners van toerisme?

De helft van de inwoners is van mening dat Borsele een toeristische bestemming moet blijven en dat de promotie ook gesteund moet worden vanuit de gemeente. Voor 43% geldt dat de voordelen groter zijn dan de nadelen. Belangrijkste positieve koppeling met toerisme is dat inwoners zich hierdoor trots voelen op hun leefomgeving. In Borsele zijn meer dan de helft van de respondenten zich ook positief bewust van de effecten op de lokale economie. De negatieve effecten zoals zwerfvuil en verkeersoverlast worden in Borsele door 3 op 10 mensen ervaren als iets wat samenhangt met toerisme. De conclusie is dat er steun is voor het toerisme in de gemeente maar dat deze steun niet overweldigend is. Een belangrijk gegeven is dat inwoners niet goed weten wat de gemeente doet rondom toeristische thema's. Ook zijn er zorgen over het effect van toerisme op natuur en milieu.

Door toerisme voelen inwoners zich trots op hun leefomgeving

Route naar balans

Hoe we de eerdergenoemde ambities, verwachtingen en wensen de komende vier jaar vorm willen gaan geven, staat omschreven in dit hoofdstuk van het plan. Als we de status quo - zoals uitgewerkt onder de kop 'resultaten 2019-2023' - op peil willen houden dan zal de aandacht voor tal van bestaande activiteiten continue onderhoud nodig hebben.

Voortzetten van bestaande activiteiten

- Het onderhouden van goede contacten met de ondernemers in het algemeen en ambassadeurs in het bijzonder
- Het stimuleren van onderlinge contacten tussen ondernemers/ambassadeurs
- Het actueel en accuraat houden van de website van Landschapspark Borsele
- Het promoten van evenementen (o.a. via de evenementenborden)
- Het beheren van het fiets- en wandelnetwerk
- Het onderhouden van de mountainbikeroute
- Het genereren van aandacht via de (sociale) media
- De jaarlijkse heruitgave van de toeristische gids
- Het organiseren van de Dag van het Landschapspark

Daarnaast willen we ook nieuwe initiatieven in gang zetten en andere onderwerpen meer aandacht geven om zo de toeristisch-recreatieve sector verder te laten groeien en te professionaliseren. De beleidslijn hiervoor staat per onderwerp hierna verder uitgewerkt.

Het is goed om bij dit hoofdstuk over toekomstplannen nog eens nadrukkelijk te vermelden dat veel van de zaken die als toeristisch-recreatieve activiteiten hier worden benoemd ook worden benut door en worden ingezet voor onze eigen inwoners. Als we alleen al kijken naar het staatje hierboven met de 'bestaande activiteiten' dan zijn zeven van de negen juist ook zaken waar onze eigen inwoners gebruik van maken en nut van ondervinden (de promotie van evenementen, het fiets- en wandelnetwerk, de mountainbikeroute, de toeristische gids, de website, de Dag van het Landschapspark en de aandacht via de (social) media). Uiteraard speelt dit alles ook een rol bij het aantrekken van nieuwe inwoners.

Ook veel eigen inwoners nemen deel aan de Dag van het Landschapspark

Overnachten

Voor de verblijfssector willen we profiteren van de kansen die voortkomen vanuit de verwachte toename van het aantal toeristen, zowel direct als indirect via het spreidingsbeleid van de provincie en de kustgemeenten. De ondernemers willen ook verder groeien, zei het in veel gevallen wel binnen hun huidige bedrijfsvoeringskaders. Sommigen zien het zelfs als noodzaak om investeringen in een toekomstbestendige bedrijfsvoering te kunnen bekostigen. De verduurzaming van de toeristische sector is een aandachtspunt. We willen ondernemers graag bij deze opgave ondersteunen. Bij inzet op een meer 'jaarrond' toeristenseizoen is een goede afstemming met de dagrecreatie-aanbieders - waaronder ook horeca - essentieel onder andere qua openstelling en toegankelijkheid. Gezien de houding van de inwoners is een goede communicatie en verwachtingsmanagement noodzakelijk en zou een mogelijkheid tot meer inspraak wenselijk zijn. Qua nieuwe ontwikkelingen zijn kleinschalige verblijfsvormen en onze eigen BOB's het meest passend binnen het landschapspark. De nadruk moet liggen op kwaliteit en toekomstbestendigheid boven kwantiteit zoals ook aangegeven in de Bevelandse samenwerking.

Een gematigde, kwalitatieve groei is de juiste ontwikkeling en een goede uitgangspositie voor de gewenste balans t.a.v. verblijfstoerisme binnen onze gemeente.

Speerpunten
☐ Meedenken met lokale ondernemers om groei die bijdraagt aan kwalitatieve verbetering mogelijk te maken.
☐ Stimuleren van verduurzaming sector.
☐ Meedoen aan experimenteerruimte als deze vanuit provincie beschikbaar komt.
☐ Contacten met provincie en regio verdiepen om samen te werken aan spreiding van bezoekers.
☐ BOB's blijven stimuleren.
☐ Ondersteunen van afstemming verblijfsrecreatie en dagrecreatie (inclusief horeca).
☐ Inwoners informeren en meer betrekken bij toeristisch-recreatieve ontwikkelingen.
☐ Extra oog houden voor relatie met de verblijfsrecreatie ondernemers in het kader van de invoering van de toeristenbelasting.

Beleven

Inzetten op beleving hoor je tegenwoordig heel veel als marketingterm. Dat is niet voor niets. Gasten zoeken steeds meer naar authenticiteit in de regio die ze bezoeken. En ook eigen inwoners hebben meer en meer waardering hiervoor. Juist hier liggen dan ook kansen voor cross-sectorale koppelingen waar ook vanuit de Bevelandse samenwerking op wordt ingezet. Streekproducten zijn daarbij één van de mogelijkheden waar we nog veel meer van kunnen profiteren. Storytelling is een andere zeer bruikbare kapstok om te komen tot unieke combinaties voor specifieke doelgroepen. Juist de mogelijkheden die deze twee productlijnen scheppen, kunnen ondernemers profijt opleveren. De ondernemers geven zelf ook aan veel kansen te zien om meer te doen met streekproducten zowel binnen hun eigen bedrijfsuitoefening als in de vorm van samenwerking.

Peren en zwarte bessen scoren daarbij overigens het hoogst. De provincie zet ook vol in op food – Zeeuwse Smaken – als promotielijn dus dan moet het product daar ook wel klaar voor zijn.

Een wijnproeverij is een gewild belevingsproduct

Het wandel- en fietsnetwerk in Borsele zit goed in elkaar en wordt ook hoog gewaardeerd. Juist de zaken hieromheen verdienen echter meer aandacht zoals informatievoorziening en stopplekken. We zoeken naar verdere doorontwikkeling van het fiets- en wandelnetwerk door storytelling - het presenteren van achtergrondverhalen - over bijvoorbeeld de natuurlijke waarden, het agrarische gebruik, het ontstaan van het gebied en de geschiedenis in zijn algemeenheid. Voldoende stopplekken is al vele jaren een issue waar de gemeente een stimulerende rol in moet blijven nemen.

Dagattracties en evenementen zijn naast fietsen en wandelen belangrijke triggers waarvoor mensen naar het landschapspark komen. Daar kunnen we nog beter gebruik van maken.

Investeren in beleving creëert een duidelijk win-win situatie omdat hier zowel toeristen, inwoners als ondernemers bij gebaat zijn. Hiermee kan de balans positief uitslaan binnen onze gemeente.

Speerpunten

☐ Streekproducten onderdeel maken van het toeristisch-recreatief product.
☐ Verhalen koppelen aan het landschap en landschapselementen om meer beleving te bieden.
☐ Actualiseren van informatie die via bebording (langs wandel- en fietsroutes) wordt aangeboden.
☐ Dagrecreatieve mogelijkheden inclusief horeca een podium bieden en nieuwe ontwikkelingen actief stimuleren.
☐ Samenwerken met partijen als ZLTO, Erfgoed Zeeland, Borsele Beweegt, Stichting Landschapsbeheer Zeeland en Natuurmonumenten om beleving samen verder vorm te geven.

Gastheerschap

Naast het promoten van het landschapspark is het ook minstens zo belangrijk om de gasten die hier zijn goed welkom te heten, zo gastvrij mogelijk te ontvangen en wegwijs te maken in ons mooie gebied. Hierdoor kunnen ze er optimaal van genieten en hier een geweldig verblijf hebben. Dit betekent namelijk dat mensen geneigd zijn om weer terug te komen en hun positieve ervaringen te delen met andere potentiële bezoekers. Al deze zaken die kunnen worden samengevat als goed gastheerschap moeten in een groeiende markt verder vorm worden gegeven en geprofessionaliseerd worden.

Online doen we al veel via de website van het landschapspark en de bijbehorende social media. Hier is echter vernieuwing van de website noodzakelijk voor verdere doorontwikkeling.

Offline betekent dit dat we naast de toeristisch gids ook vorm willen geven aan meerdere Toeristische informatiepunten verspreid over het gebied. Deze zouden we willen opzetten en inrichten in samenwerking met ondernemers. Dergelijke informatiepunten zouden duidelijk en herkenbaar moeten zijn en goed vindbaar. Ook de ondernemers geven aan dat ze hier kansen zien om gasten een betere beleving te bieden en graag mee willen werken aan de uitvoering van deze plannen.

De houding van eigen inwoners richting bezoekers is ook een belangrijk onderdeel van hoe een gebied ervaren wordt. De inwoners staan in Borsele gematigd positief t.o.v. het toerisme en het is zaak daar door goede communicatie deze verstandhouding vast te houden of verder positief te beïnvloeden.

Als we toerisme in Borsele serieus nemen dan is goed gastheerschap daar een inherent onderdeel van. Daarnaast zorgt ruim aandacht voor gastheerschap voor invloed op de relatie met toeristen, inwoners en ondernemers. Hiermee kan de balans positief beïnvloed worden.

Speerpunten
☐ Website Landschapspark Borsele vernieuwen.
☐ Opzetten van Toeristische Informatiepunten samen met ondernemers om te komen tot volwaardig gastheerschap.
☐ Onderzoeken op welke wijze contacten met inwoners kunnen worden vormgegeven en of dit ook kan worden doorgezet naar gasten en dit vervolgens ook realiseren.

Promotie

Alhoewel de groei van het toerisme voor een deel spontaan zal zijn, is het noodzakelijk om als Borsele in beeld te zijn om de extra aantallen en vooral de juiste doelgroepen naar het landschapspark te trekken. Voor het promoten van het landschapspark buiten de eigen gemeentegrenzen moeten we vooral samenwerking zoeken met onze verblijfsaccommodaties, de overkoepelende mogelijkheden via de Bevelanden en de provincie. Borsele zelfstandig promoten in de rest van Nederland en buiten de landsgrenzen is te weinig effectief en alleen op activiteitsniveau zinvol.

Vanuit de provincie wordt ook nadrukkelijk de verbinding met de regio's gezocht en is er in goed overleg toegewerkt naar drie marketingpijlers te weten:

- Stad en Ommeland (alhoewel we zelf geen stad hebben in het landschapspark zijn we wel het ommeland voor Goes dus ook daar kunnen we invulling aan geven).
- Wind door je hoofd (benutten van rust en ruimte met een Zeeuws tintje, het benadrukken van de mogelijkheden om te onthaasten).
- Zeeuwse Smaken (alle mogelijkheden die streekproducten bieden om mensen te interesseren in de regio).

Vanuit de Bevelanden wordt gewerkt aan een regioportal waar dan een goede koppeling moet zijn met de website van het landschapspark om elkaar te kunnen versterken.

Verder is er een grote rol weggelegd voor promotie bij de spreiding van bezoekers vanuit de kust naar het binnenland en het meer jaarrond aantrekken van gasten.

Promotie van Borsele is een afgeleide van Zeeuws brede promotie dus samenwerking is essentieel. Juist het aantrekken van het type toerist dat aansluit bij het DNA van Borsele – als het ware de juiste match creëren – draagt bij aan een toeristische sector die in evenwicht is met de omgeving.

Speerpunten

☐ Samenwerken met provincie op het gebied van marketing.
☐ Regioportal Bevelanden en website Landschapspark Borsele afstemmen.
☐ Promotie activiteiten richten op spreiding in tijd en ruimte.
☐ Promotie vanuit verblijfssector ondersteunen.

Landschapspark Borsele biedt alle ruimte om te onthaasten

Organisatie

Aan de hand van de cijfers van het Kenniscentrum Kusttoerisme verwoord in de maatwerkrapportage blijkt duidelijk dat het toeristisch-recreatieve product Borsele bijdraagt aan de vitaliteit en leefbaarheid van onze gemeente. Dit product koesteren en toekomstbestendig maken is een gezamenlijk doel van de gemeente Borsele en de Stichting Landschapspark Borsele. De uitvoering van het toeristisch-recreatieve beleid zien beide als een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Daarbij is de onderstaande taakverdeling aan de orde.

Gemeente Borsele

De gemeente is belast met de fysieke invulling van het overkoepelende toeristisch-recreatieve product, het onderhoud hiervan en de kosten die hiermee gemoeid zijn. Zoals:

- Uitzetten van het beleid in overleg met de stichting
- Onderhoud fiets- en wandelnetwerk inclusief bebording
- Bijdragen aan landelijke en provinciale samenwerkingen zoals de leefstijlvinder
- Bijdragen aan de Bevelandse samenwerking zowel in menskracht als financieel
- Realisatie en onderhoud fysieke toegangspoort(en)
- Onderhouden evenementenborden
- Faciliteren vergaderlocaties
- Ondersteuning bij onderhouden netwerk

Stichting Landschapspark Borsele

De stichting staat aan de lat voor de toeristisch-recreatieve promotie, de informatievoorziening en de bekostiging hiervan. Zoals:

- Inzet coördinatoren voor de uitvoering van taken
- Onderhouden contacten met ambassadeurs en toeristische-recreatieve ondernemers via netwerkbijeenkomsten, nieuwsbrieven etc.
- Onderhouden website en social media t.a.v. de toeristisch-recreatieve mogelijkheden in het landschapspark ten behoeve van toeristen, recreanten en inwoners
- Promotie van toeristisch-recreatieve mogelijkheden waaronder evenementen via de evenementenborden en digitale kalender
- Uitgeven van de toeristische gids
- Onderhouden beeldbank
- Ondersteuning vanuit het streekfonds van nieuwe initiatieven met een toeristisch-recreatieve component die bijdragen aan de leefbaarheid
- Samenwerken met provinciale en regionale promotionele acties in overleg met de gemeente
- Communicatie met inwoners in overleg met de gemeente

Alhoewel de stichting financieel afhankelijk is van een bijdrage vanuit de gemeente opereert zij zelfstandig en onafhankelijk. Zij streeft naar doorontwikkeling en verdere professionalisering om haar taken goed te kunnen uitvoeren. De samenwerking tussen de gemeente en de stichting bestaat op basis van het gezamenlijke doel en uit zich in regelmatig overleg en onderlinge afstemming.

Type overleg	Samenstelling deelnemers	Frequentie
Bestuurlijk overleg	☐ Bestuur stichting ☐ Wethouder ☐ Beleidsmedewerker recreatie en toerisme	2x per jaar
Afstemmingsoverleg	☐ Coördinator van de stichting ☐ Beleidsmedewerker recreatie en toerisme	2 x per maand
Werk sessie	☐ Bestuur stichting ☐ Coördinator van de stichting ☐ Wethouder ☐ Beleidsmedewerker recreatie en toerisme ☐ Andere betrokken medewerkers gemeente	1 x per 2 jaar

Bestuursoverleg Stichting Landschapspark Borsele op locatie, samen met adviseurs

Het toeristisch-recreatieve product is een samengesteld product. Het landschap en de ondernemers en organisaties die daarin opereren samen met de mensen die er wonen hebben allemaal invloed op hoe dit product gewaardeerd wordt. Dit scheidt ook de noodzaak van het goed onderhouden van de contacten met alle betrokkenen. Uit de enquête onder de ondernemers blijkt het vertrouwen in de stichting groot te zijn. De bereidheid om mee te doen aan onderzoek geïnitieerd vanuit de provincie is 55%, bij bemiddeling door stichting stijgt dit percentage naar ruim 85%. Deze relatie moet gekoesterd en onderhouden worden.

De gemeente Borsele en de Stichting Landschapspark Borsele werken samen aan het onderhouden, verbeteren en uitdragen van het toeristisch-recreatieve product Borsele volgens een duidelijke verdeling van taken en verantwoordelijkheden. Het toeristisch-recreatieve product draagt bij aan de leefbaarheid zolang de balans t.o.v. de belasting op de omgeving positief uitslaat.

Speerpunten
☐ Stichting en gemeente overleggen met regelmaat zowel op bestuurlijk als uitvoerend niveau.
☐ Stichting en gemeente dragen samen de zorg voor een toekomstbestendig toeristisch-recreatieve product Borsele.
☐ Voor het behalen van de doelen is een gemeentebreed draagvlak nodig en is het wenselijk de gemeenteraad meer te betrekken bij de toeristisch-recreatieve plannen.
☐ Informeren van inwoners over de plannen en effecten van het toeristisch-recreatief beleid.
☐ Onderhouden van contacten met de sector en het werken aan een goede verstandhouding.

Het financiële plaatje

Aan de uitvoering van het toeristisch-recreatief beleid hangt een prijskaartje. Welke uitgaven we in de komende periode voorzien is terug te vinden in de tabel hieronder. De investeringen zijn per jaar gepresenteerd en op hoofdlijnen ondergebracht bij de betreffende projectonderdelen. Ook is aangegeven welke kosten al in het lopend budget zijn verankerd en voor welke kosten nieuw budget wordt aangevraagd.

Projectonderdeel	2024	2025	2026	2027
Overnachten				
Provinciale samenwerking in het kader van spreiding van toeristen	1.500	1.500	1.500	1.500
Provinciale en regionale samenwerkingsinitiatieven	750	750	750	750
Ondersteuningsprogramma ondernemers mbt duurzaamheid	5.000	5.000	5.000	5.000
Betrekken inwoners	2.000	2.000	2.000	2.000
Beleven				
Fietsnetwerk	7.500	11.000	11.000	11.000
Wandelnetsnetwerk	5.700	5.700	5.700	5.700
Verhalen beleefbaar maken	8.000	10.000	10.000	10.000
Werkgroep Bevelanden Beleving	10.000	10.000	10.000	10.000
Streekproducten onderdeel maken van toeristisch-recreatief product	2.000	2.000	2.000	2.000
Dag van het Landschapspark	3.000	4.000	4.000	4.000
Provinciale en regionale samenwerkingsinitiatieven	750	750	750	750
Gastheerschap				
Website	4.000	4.000	4.000	4.000
Toeristische gids	12.500	13.500	13.500	13.500
Toeristische informatiepunten	0	20.000	20.000	20.000
Evenementenborden	10.000	10.000	10.000	10.000
Lokale aankondigingen en informatieverstrekking	1.000	1.000	1.000	1.000
Fotografie	1.000	1.000	1.000	1.000
Promotie				
Online en offline zichtbaarheid	2.500	4.000	4.000	4.000
Vlaggen en merchandise	1.000	2.500	2.500	2.500
Regionale samenwerking	2.000	2.000	2.000	2.000
Zeeuws brede samenwerking	3.500	3.500	3.500	3.500
Organisatie				
Uitvoering en coördinatie vanuit stichting	45.000	55.000	55.000	55.000
Onderhouden netwerk ondernemers en stakeholders	4.000	6.000	6.000	6.000
Betrekken inwoners	1.000	1.000	1.000	1.000
Provinciale en regionale samenwerkingsinitiatieven	750	750	750	750
TOTAAL	134.450	176.950	176.950	176.950
Groen en blauw zijn lopende financieringen				
Groen is budget gemeente				
Blauw is uit toegekend budget stichting				
Zwart zijn uitvoeringsgelden nog aan te vragen				

Vanaf 2025 is de gemeente voornemens om toeristenbelasting te gaan heffen. De inkomsten hiervan geven extra ruimte voor de uitvoering van de plannen. Het is ook een positieve

impuls voor de sector om een substantieel deel van deze nieuwe inkomsten weer ten goede te laten komen aan toerisme en recreatie.

De uitvoering van dit beleidsplan doet de gemeente samen met de Stichting Landschapspark Borsele. In de begroting 2024-2027 zijn structurele bedragen opgenomen voor de praktische inzet vanuit de stichting. Dit is in 2024 een bedrag van € 73.000 en voor de vervolgjaren een jaarlijks bedrag van € 110.000.

Op naar een toekomstbestendig toeristisch-recreatief product